

לומר - הוצרך הכתוב ללמדנו 'זכפר' 'זכפר' 'זכפר' שלש פעמים, שמשמע שנתכפר לו מכל מקום (מפני הדין) - כדי שלא נלמד שאינו כן במה מצינו מחטאות הפנימיות, ומכאן למדים שאף אם לא נתן את הדם אלא על אחת מהקרנות כיפר והקרן כשר, וכך למדים, מה שאמר הכתוב 'זכפר' הראשון, בא ללמד, שאף על פי שלא נתן אלא שלש מתנות הקרבן כשר, 'זכפר' השני בא להוסיף, שאף על פי שלא נתן אלא שתיים, גם כן כשר, 'זכפר' השלישי בא להוסיף עוד, שאף על פי שלא נתן אלא מתנה אחת גם כן כשר, ומכאן לומדים בית הלל שחטאת שנתנה במתנה אחת הקרבן כשר. שואלת הגמרא: והאי מיכתי ליה לגופיה - והלא נצרכת תיבת 'זכפר' ללמדנו את עצם הדבר שנתכפר לו על ידי הקרבן, ואינו מיותר לדרשה. משיבה הגמרא: אמר רבא בר אבא, חכם בשם רבי אספריה לי טעמו של דבר זה, אמר קרא 'זכפר' עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו (ויקרא ד טו), ולשון כפולה היא, שהלא זו היא כפורה זו היא סליחה, ששניהם ענין כפורה, ואם כן ה'זכפר' מיותר לדרשה. שואלת הגמרא: מנין שה'זכפר' מלמד שחטאת כשירה במתנה אחת אף אם לא נתן את שאר המתנות כלל, אימא - אמור, שהפסוק בא ללמד רק על כך שאפילו אם נתן את המתנה למטה מחוט הסיקרא ולא למעלה על הקרנות הקרבן כשר, וכך תלמוד, 'זכפר', אף על פי שלא נתן אלא שלש מתנות למעלה על הקרנות, ומתנה אחת למטה הקרבן כשר, 'זכפר', אף על פי שלא נתן אלא שתיים למטה ושתיים למעלה גם כן כשר, 'זכפר', אף על פי שלא נתן שום מתנה למעלה אלא למטה גם כן כשר, ועדיף יותר לדרוש כן, שבזה אין אנו עוקרים את המתנה לגמרי, ומנין לדרוש שאפילו אם לא נתן המתנה כלל הקרבן כשר. משיבה הגמרא: אמר רב אבא בר אבא, חכם בשם רבי אספריה לי טעמו של דבר זה, אמר קרא 'זכפר' עליו הכהן מחוט הסיקרא נמצא שביפולת תורת ארבע קרנות, שבתם נכתבו קרנות אצל חטאת, שהרי גם אם נתן את כל המתנות למטה הקרבן כשר, ומנין לעקור שואלת הגמרא: ואי רחמנא אמר - ואם כך ציזה ה', שגם אם נתן את כל המתנות למטה הקרבן כשר, ליפולין - יתבטלו הקרנות, ומה בכך, ואמור שלא נכתבו הקרנות אלא למעוה להחטאה, אבל בדיעבד גם אם נתן את כל המתנות למטה הקרבן כשר, ומנין לעקור המתנות לגמרי ולדרוש מ'זכפר' שאף אם לא נתן המתנות כלל הקרבן כשר. משיבה הגמרא: אמר רבא, לא יתכן לומר ש'זכפר' בא ללמד שאם נתן את כל המתנות למטה הקרבן כשר, שכן איזהו דבר שצריך לכתוב מחמתו רק שלש פעמים 'זכפר', הוי' אומר שאלו הקרנות - למעט מנין הקרנות, שכל תיבת 'זכפר' בא למעט קרן אחת, ונשארה קרן אחת שהיא מעכבת, שאילו באו ללמד שאפילו אם נתן את כל המתנות למטה הקרבן כשר, היה צריך לכתוב ארבע פעמים 'זכפר' כדי להכשיר את כל הארבע מתנות אם נתנם למטה. שואלת הגמרא: אימא - אמור ש'זכפר' השלישי בא ללמד שאף על פי שלא נתן אלא מתנה אחת למעלה ושלוש מתנות למטה הקרבן כשר, ולכך בא כתבה התורה אלא שלש פעמים 'זכפר', משום שאקן מתנה אחת מעכבת שתינתן דווקא למעלה. ועדיין יקשה מנין לעקור המתנה לגמרי, ולדרוש שאף אם לא נתן המתנה כלל שהקרן כשר. משיבה הגמרא: לא מצינו דמים שחצין ניתנים למעלה על הקרנות, וחצין ניתנים למטה מחוט הסיקרא, ואם כן בהכרח הפסוק בא למעט את המתנות לגמרי, שאף אם נתן מתנה אחת הקרבן כשר. מקשה הגמרא: ולא - וכי לא מצינו דמים שחציים ניתנים למעלה וחציים למטה, והתנן במשנה (יומא דא), כנס הכהן גדול לקדש הקדשים עם דם הפר, והזה מפניו - וזרק מן הדם וזיקה אחת מחצי עובי של כפורת ולמעלה, ושבע וזיקות זרק מחצי עובי של כפורת ולמטה, הרי שמצינו דמים שחציים ניתנים למעלה וחציים למטה. מתרצה הגמרא: לא היה זורק על הכפורת מלמעלה ומלמטה, אלא היה במצליף. מבאר הגמרא: מאי במצליף, מהו - הראה רב יהודה, במנודא - כשליח בית דין המכה מלקות ברצועה, זו למטה מזו, אחד סמוך לשני, וכן כאן היה נותן זו למטה מזו בסמוך, והכל במקום אחד, והמתנה הראשונה היתה חלוקה משאר המתנות רק לענין צידוד ידו, שכשמה למעלה מצדד את גב ידו למטה, וכשמה למטה מצדד את גב ידו למעלה. עוד מקשה הגמרא: והרי שנינו במשנה (שם) הנה על טהרו של המזבח שבע פעמים,

מתרצה הגמרא: הנה אצל סוכה, חד קרא בוליה לגופיה - פסוק אחד נצרך בשביל ללמדנו את עצם מצות סוכה, ואינו פנוי לדרשה, וחד לספכה - ופסוק אחד נצרך בשביל הסכך, נשאר אף כן רק שלשה פסוקים של 'בסכת' ומכאן למדים שלש דפנות, אתאי הלכתא - באה הלכה למשה מסיני ונגרעה - ומיטעה לשיעור אורכה של הדופן השלישית ואוקימתה אטפח - והעמידה אותה על טפה, שאין צריך דופן שלישית שלימה אלא די ברוחב טפה, נשאר אף כן שתי דפנות שלישיות, ודופן שלישית של טפה. עוד מקשה הגמרא: אלא מעשה דברכיך שכשיש סתירה בין משמעות המקרא והמסורה דורשים את שניהם, אם כן, אצל יולדת נקבה, שכתוב 'ואם נקבה תלד וטמאה שבעים' (ויקרא יב ה), מאחר שנכתב 'שבעים' בלי ו'א' בין הבי' והע"ן, הרי משמעות אופן כתיבתו הוא 'שבעים', אמנם אופן קריאתו הוא 'שבעים' כאילו היה כתוב עם ו'א', אמור דאיהי קרא - שמשמעות אופן קריאתו מועיל לפחות ממשמעות אופן כתיבתו, ואיהי מסורת - ומשמעות אופן כתיבתו מועיל להוסיף על משמעות אופן קריאתו, ותוסיף הממוצע ביניהם שהוא עשרים ושמונה ימים, ואם כן ארבעים והר"ן בענין למיתב - תצטרך לשבת ולהמתין ארבעים ושנים ימי טומאה. מתרצה הגמרא: שאני ה' - שונה הדבר בטומאת יולדת, קרבת (שם) וטמאה שבעים פנדרה, ומחפסוק משמע, שבא לקרב ימי טומאת יולדת לימי טומאת נדה, וכשאתה אומר 'שבעים', קרובים ימי טומאת יולדת לימי טומאת נדה, שהנדה שבוע אחד והיולדת שני שבועות, אבל אם אתה אומר 'שבעים', הרי רחוקים ימי טומאת יולדת מימי טומאת נדה הרבה. הגמרא מביאה מקור אחר לשיטת בית הלל שחטאת שנתנה במתנה אחת כשירה: ותנא של הברייתא דלהלן, מיתתי לה מהכא - מביא ללמוד את המקור לדין של בית הלל מכאן, שבתורה נאמר אצל הפרשיות של חטאות החיצוניות 'זכפר' 'זכפר' 'זכפר', שלש פעמים, ללמדנו שנתכפר לו מכל מקום, ואפילו אם לא נתן את הדם אלא על אחת מהקרנות. והסיבה שצריך לכך פסוק ללמדנו זאת, הוא מפני הדין - שהיה מקום ללמוד שכל מתנותיה של החטאת מעכבות וכפי שיבואר שייבול הייתי לומר, והלא דין הוא שיש ללמוד שחטאת שנתנה במתנה אחת כשירה, שהרי נאמרו מתן דמים למטה מחוט הסיקרא, אצל שאר הקרבנות שזורקים את דמן על המזבח החיצון, ונאמרו מתן דמים למעלה מחוט הסיקרא, אצל חטאת שנותנים את דמה למעלה על הקרנות, ויש ללמוד דמים שלמעלה מדמים שלמטה בבנין אב, מה - כשם שמצינו אצל פתן דמים האמורים למטה, שאם נתנו במתנה אחת ביפה, אף מתן דמים האמורים למעלה, דהיינו חטאת, הדין הוא שאם נתנו במתנה אחת שיפיה. דוחה הברייתא: או בלף - לך לדרך זו האחרת, ותלמד להיפה, שאם חיסר אחת ממתנותיה פסולה, שהרי נאמרו מתן דמים בפנים - בחטאות הפנימיות, ונאמרו מתן דמים בחוץ - בחטאת חיצונה, ויש ללמוד חטאת חיצונה מחטאות הפנימיות במה מצינו, מה - כשם שמצינו אצל דמים האמורים בפנים שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא בלום, והקרן פסול, אף מתן דמים האמורים בחוץ, דהיינו חטאת חיצונה, אם חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא בלום. מבררת הברייתא מאיזה דרך נראה יותר ללמוד. דנה הברייתא: נראה לבי חטאת חיצונה דומה יותר, שהנה מסתבר לומר, דנין חוץ מחוץ - ללמוד חטאת שנעשית על המזבח החיצון, משאר קרבנות שגם הם נעשים על המזבח החיצון, ואין דנין חוץ מבפנים - ולא נלמד חטאת שנעשית על המזבח החיצון, מקרבנות שנעשים על המזבח הפנימי ולדרך זו אם נתן מתנה אחת כשר הקרבן. או מצד שני מסתבר יותר לומר בלף לדרך זו, וללמוד חטאת חיצונה מחטאות הפנימיות, שכן דנין חטאת חיצונה שנקראת חטאת, וטעונה מתנות על ארבע קרנות המזבח, מחטאות הפנימיות, שגם הם חטאת, וטעונים ארבע מתנות על ארבע קרנות המזבח, ואל יזכיר חוץ - ולא נלמד חטאת מקרבנות החיצוניות, כיון שאינם דומים לו, שאין הקרבנות החיצוניות קרובים חטאת ואינם טעונים ארבע קרנות. ואם נלמד בדרך זו הרי שאם חיסר אחת מן המתנות הקרבן פסול. הברייתא מסיקה: כיון שאין להוכיח לדין חטאת החיצונה, תלמוד

59 שכבר נתן מתנה אחת אינם מעכבים את כפרת הקרבן, ואינה זריקה
 60 גמורה, מכל מקום הדם נפסל בשקיעת החמה, ולכתחילה אין מעלים
 61 פסולים על המזבח. וּבְאֵרוֹת לְאַחַר מִיתָהּ של בעליהם, שאם מתו
 62 לאחר שנתן מתנה הראשונה, אין הדם נפסל משום חטאת שמתו
 63 בעליה, שנאמר שכבר כיפר על ידי מתנה הראשונה. שוב אין עליה
 64 עוד שם חטאת גמורה, שתיפסל משום חטאת שמתו בעליה. וְהַמְעַלָּה
 65 מִיָּהוּ לְזוֹרֵק דָּמָן בְּחַיֵּי תִיבָהּ, שמאחר וראויים הם להזרק על גבי
 66 המזבח בפנים, חייב עליה אם עשאה בחוץ.
 67 הגמרא דנה עוד בדין מתנות האחרונות של חטאת: אָמַר רַב פֶּפְאֵה,
 68 שלשת המתנות האחרונות של חטאת, יֵשׁ מִיָּהוּ דברים שדין דמן
 69 בְּתַחֲלָתָן – כּדִּין מתנה הראשונה, וְיֵשׁ מִיָּהוּ דברים שדין דמן בְּסוּפוֹ –
 70 כּדִּין השיריים הנשפכים אל היסוד.
 71 אלו הדברים שדין דמן כּדִּין דם מתנה הראשונה: חוץ – הזורק אותן
 72 חוץ לעזרה חייב כרת. וְלִילָהּ – אסור ליתנן על המזבח בלילה. וְרוֹת
 73 – זה חייב עליהן מיתה אם נתנם על המזבח. וּבְלִי שְׂרֵת – צריך לתת
 74 אותם על המזבח מתוך כלי שרת. קָרָן – צריך לתת אותם על קרנות
 75 המזבח. וְאֶצְבַּע – צריך לתת אותם על המזבח באצבעו. בִּיבּוּס – אם
 76 ניתו מדם החטאת על הבגד לאחר שנתן מתנה הראשונה, הבגד טעון
 77 כיבוס. וְשִׁירָיִם – חטאת שקיבל את דמה בארבע כוסות, ונתן מתנה
 78 אחת מכל כוס, אף לדם שבכל השלש כוסות של שלש מתנות
 79 האחרונות יש דין שיריים להשפך אל היסוד. באלו הדברים דין דם
 80 שלש מתנות האחרונות הוא בְּתַחֲלָתָן – כּדִּין דם מתנה הראשונה.
 81 ואלו הדברים שדין דמן כּדִּין דם השיריים: באות לאחר מִיתָהּ. לֹא
 82 שְׂרֵיָא – אינן מתירות את הבשר לאכילה, שכבר הותר על ידי מתנה
 83 הראשונה. וְלֹא מִפְּגָלָא את הקרבן אם חישב בהן מחשבת פיגול. וְלֹא
 84 עֵיילָא לְנוֹאי – אין להן תורת פסול בכניסת פנים, שאם נתן את
 85 המתנה הראשונה על המזבח החיצון, ואת שאר הדם הכניס להיכל,
 86 לא נפסל משום חטאת שנכנס דמה לפנים. באלו הדברים דין דם
 87 שלש מתנות האחרונות הוא בְּסוּפָן – כּדִּין דם השיריים.
 88 רב פפא מביא הוכחה לדבריו: אָמַר רַב פֶּפְאֵה, מֵנָא אֲמִינָא לָהּ –
 89 מזהיבן למדתי דבר זה, שדם שלש מתנות האחרונות של חטאת טעון
 90 כיבוס, דְּתֵנָן בּמִשְׁנָה (להלן דף ע"ג), נִתְּנוּ דָם מִן הַצְּנוּאִי של קרבן חטאת על
 91 הַבְּגָד, אֵינּוּ מְעוֹן בִּיבּוּס, שנאמר וְאָשֶׁר יָזָה מִדְּמָהּ על הַבְּגָד אָשֶׁר
 92 יָזָה עָלֶיהָ תִּכְבַּס בְּמִקּוֹם קְדוֹשׁ (ויקרא ו' ט), וממה שכתוב 'אשר יזה'
 93 למדים (להלן דף ע"ג) שבדם הראוי להזאה הכתוב מדבר, למעט דם הניתן
 94 מן הצואר, שאינו ראוי להזאה, ואינו טעון כיבוס. וכן אם ניתו על
 95 הבגד מן הדם שכבר ניתן על הַקָּרָן, וּמִן הַדָּם שִׁנְשָׁף אֶל הַיִּסוּד, אֵינּוּ
 96 מְעוֹן בִּיבּוּס, שכן 'אשר יזה' משמע שבדם העומד להזאה בעתיד
 97 הכתוב מדבר, פרט לדם שכבר הוזח. ומדברי המשנה שדם הניתן מן
 98 הקרן אינו טעון כיבוס, יש לדייק, דווקא שכבר ניתן על הקרן, הֵא –
 99 אבל אם ניתו מן הדם הַרְאוּי לְקָרָן – העומד לינתן על הקרן, ועדיין
 100 לא ניתן, כיון שעדיין לא נעשה מצוותו, מְעוֹן הבגד בִּיבּוּס, ומשמע
 101 מאיזה קרן שהוא, ואפילו משלש מתנות האחרונות. ומוכח מכאן
 102 שדם מתנות האחרונות טעון כיבוס.
 103 תממה הגמרא ודוחה את ההוכחה: וְלִימְעַמֵּיךְ – ולשיטתך, האם
 104 תדייק כך גם מן הסיפא, שכך שנינו, ניתו מן הדם שכבר ניתן על
 105 הַיִּסוּד, אֵינּוּ מְעוֹן בִּיבּוּס, ויש לדייק, דווקא דם שכבר ניתן על היסוד
 106 אין טעון כיבוס, הֵא – אבל אם ניתו מן הדם הַרְאוּי ועומד להישפך
 107 לַיִּסוּד, ועדיין לא נשפך, מְעוֹן הבגד בִּיבּוּס, והרי זה אינו כן, שהרי
 108 אָשֶׁר יָזָה בְּתֵיבָהּ, כלומר, בדם העתיד להזות על המזבח הכתוב
 109 מדבר, פָּרַט לְדָם זֶה העומד להישפך אל היסוד, שִׁכְבַּר הַזֶּה מִמֶּנּוּ
 110 מתנותיו, שאין דמו טעון כיבוס. ואם כן, בהכרח צריך לומר, הֵא מִנֵּי
 111 – מי הוא התנא ששנה משנה זו הסובר שגם דם השיריים טעון כיבוס,
 112 רַבִּי נְחֵמְיָהּ הוּא, שמצינו להלן שסובר כן, אבל לרבנן שסוברים שדם
 113 השיריים אין טעון כיבוס, יש לומר שהוא הדין דם מתנות האחרונות
 114 אין טעון כיבוס, ולא כפי שהוכיח רב פפא.
 115 הגמרא מוכיחה שלרבי נחמיה גם דם השיריים טעון כיבוס: דְּתֵנָן
 116 במשנה (להלן דף ע"ג), רַבִּי נְחֵמְיָהּ אָמַר, שְׂרֵיָי הַדָּם, ואפילו של חטאות

1 ומבארת הגמרא מה הפירוש 'על טהרו של מזבח', מֵאֵי לֹא – האם
 2 אין פירושו, אֲפֻלְיָהּ דְּמִזְבֵּחַ – כנגד חצי גובהו של המזבח, ש'טהרו'
 3 פירושו חצי, פְּדָמְרֵי אֲנִישֵׁי – כשם שאנשים רגילים לומר מְהָר
 4 מִיָּהֲרָא, וכוונתם לומר בזה 'צהר הצהריים', והיינו שעבר ובא חצי
 5 דְּיוֹמָא – של היום, ומאחר שאי אפשר לצמצם שיהיו כל ההזאות
 6 באמצע ממש, נמצא שבהכרח יהיו לפעמים מקצתם למעלה
 7 ומקצתם למטה, הרי שמצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה.
 8 מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּא בְּרַ שִׁילָא, לֹא, 'על טהרו' אין פירושו
 9 כנגד חצי גובה, אלא אֲנִילְוּיָהּ – על גילויו, דהיינו על גג של
 10 המזבח, ועל שם שהיה מגלה את גגו, בכך שטהרו מתחילה מן
 11 הדשן שעליו, נקרא הגג 'טהרו', דְּבִתֵּיבָהּ וְיָרְאוּ אֶת אֲלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּגו'
 12 וּבְעֵצֵם הַשָּׁמַיִם לְמוֹתָר' (שמות כ"ד), שהפסוק מתאר את מראה ה'
 13 שראו בני ישראל במתן תורה, שהיה ברור וצלול כמו השמים, הרי
 14 ש'טהרו' הוא לשון ברור וצלול. ומאחר שהיה נותן את הדם על גג
 15 המזבח, לא מצינו שום דמים שחציין למעלה וחציין למטה.
 16 עוד מקשה הגמרא: וְהָאִיבָא שְׂיִרוּם – והרי יש את שיירי הדם
 17 שנשפכים למטה ליסוד המזבח, לאחר המתנות הניתנים למעלה, הרי
 18 מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה. מתרצת הגמרא: שפיכת
 19 הַשִּׁירָיִם לֹא מְעַכְבֵּי את הכפרה של הקרבן, ומה שאמרנו שלא מצינו
 20 חציין למעלה וחציין למטה, היינו בדמים המעכבים את הכפרה.
 21 עוד מקשה הגמרא: וְהָאִיבָא שְׂרֵיָם של דם החטאות הַפְּנִימִים שהיו
 22 נשפכים למטה אל יסוד המזבח החיצון, דְּהָאִיבָא דְּמֵאֵן דְּאָמַר להלן
 23 (נב) דְּמְעַכְבֵּי את הכפרה, הרי שגם בדמים המעכבים את הכפרה,
 24 מצינו חציין למעלה וחציין למטה. מתרצת הגמרא: בְּהַד מְקוֹם
 25 קְאָמְרִינָן – על מזבח אחד הוא שאמרנו שלא מצינו דמים שחציין
 26 למעלה וחציין למטה, וכאן אין הדמים ניתנים על מזבח אחד,
 27 שהדמים שמלמעלה, היו ניתנים על המזבח הפנימי, ושפיכת
 28 השיריים שמלמטה היו נשפכים אל יסוד המזבח החיצון.
 29 הגמרא מביאה ברייתא שדנה במתנות המתירות ומפגלות את
 30 הקרבן: תְּנִינָא בברייתא, רַבִּי אֶלְעִיָּזָר בֶּן עֲזַקָּה אָמַר, בֵּית שְׁמַאי
 31 אָמְרִים, שְׁתֵּי מִתְּנוּת שִׁבְחָתָא, וְאַחַת מִן הַמִּתְנוּת שִׁכְבַּל הַזִּבְחִים,
 32 מְתִירוֹת את האימורין להקטירן על המזבח, ואת הבשר באכילה,
 33 וּמִתְנוּת אלו מִפְּגָלוֹת את הקרבן אם נתנם במחשבת פיגול. והטעם
 34 שבחטאת רק אם נתן את שתי המתנות במחשבת פיגול נעשה הקרבן
 35 פיגול, משום שאין קרבן נעשה פיגול כאשר מחשבת הפיגול נעשתה
 36 רק בחצי ממתיריו, וכיון שחטאת אינה ניתרת אלא בשתי מתנות, אין
 37 נקבע הקרבן לפיגול, עד שיפגל בשתי המתנות. בֵּית הַלֵּל אָמְרִים,
 38 מתנה אחת שִׁכְבַּרְתָּן חֲטָאָה, ומתנה אחת שִׁכְבַּל הַזִּבְחִים, מְתִירָתָא
 39 את האימורין ואת הבשר, וּמִפְּגָלוֹת את הקרבן, אם נתנה במחשבת
 40 פיגול.
 41 מקשה הגמרא: מְתִיקָה לָהּ רַב אִישְׁעִיָּא, אִם בֶּן, לִיתְנִיָּה – היה לו
 42 לשנות מחלוקת זו במסכת עריות (ד"ט), נְבִי קוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וְהוּמְרֵי
 43 בֵּית הַלֵּל – עם שאר המחלוקות שסידרם התנא שם שבית שמאי
 44 מקילים בהם ובית הלל מחמירים בהם, שהרי גם בזה בית שמאי
 45 מקילים ובית הלל מחמירים, שלבית שמאי לא נעשה הקרבן פיגול
 46 אלא אם חישב מחשבת פיגול בשתי מתנות, ולבית הלל נעשה
 47 הקרבן פיגול אפילו אם חישב במתנה אחת. מתרצת הגמרא: אָמַר
 48 לֵיהּ רַבָּא לרב אשעיא, כִּי אִיתְשִׁיל – כאשר נשאלו על דין זה בבית
 49 המדרש, לְהַתִּירָא אִיתְשִׁיל – לענין היתר הבשר והאימורין נשאלו,
 50 שעמד השואל ושאל, אם נתן מתנה אחת בחטאת ונשפך הדם, האם
 51 הותרו האימורין והבשר או לא, עמדו בית שמאי ופסלו, ועמדו בית
 52 הלל והכשירו, דְּהוּוּ לְהוּ בֵּית שְׁמַאי בִּפְסַק הַלְכָהּ זו לְהוּמְרָא, ולכן
 53 לא שנו מחלוקת זו במסכת עריות, אלא שמכל מקום מתוך דבריהם
 54 אנו למדים גם קולא, שמאחר שמתנה אחת אינה מתרת לבדה, אנו
 55 יודעים גם שמתנה אחת אינה מפגלת לבדה.
 56 הגמרא מבארת כמה דינים שנוהגים בשלש מתנות האחרונות של
 57 חטאת: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁלֹשׁ מִתְּנוּת הַאֲחֵרוֹנוֹת שִׁבְחָתָא, אֵינָן
 58 בְּאוֹת – אין נותנים אותם על המזבח בְּלִילָהּ, ואף על פי שלאחר

המשך ביאור למס' זבחים ליום שבת קודש עמ' ב

8 שמוצינו **אֵאִיָּקָרִים וּסְדָרִים** – וחלבים, שאינם נחשבים דמים, ובכל
9 זאת המקטיר אותם בחוץ חייב, אבל **לְעֵנִין כִּיבוֹס מִי שְׁמַעַת לִיה** –
10 האם שמענו שדעת רבי נחמיה אף להצריך כיבוס בדם השיריים, הרי
11 דין כיבוס לא נאמר אלא בדם שעומד להזות, ולא על דם השיריים.
12 משיבה הגמרא: **אִין** – כן, אכן מוצינן שגם לענין כיבוס דעת רבי
13 נחמיה שדם השיריים דינו כדם גמור,

1 החיצוניות שאינם מעכבים את הכפרה, **שְׁהִקְרִיבֵן בְּחוּץ לַעֲזוּרָה, תְּיִיב**
2 **עֲלִיהֵן בְּרַת**, ומאחר שרבי נחמיה מחייב עליהן משום הקרבת חוץ,
3 הרי מחשבו לדם גמור, ואם כן, הוא הדין שטעון כיבוס.
4 דוחה הגמרא: **אִימָר דְּשְׁמַעַת לִיה לְרַבִּי נַחֲמִיָּה** – אפשר לומר שמה
5 ששמענו מדברי רבי נחמיה שדם השיריים דם גמור הוא, אינו אלא
6 **לְעֵנִין** איסור **תַּעֲלֶאָה** בחוץ, שאינו תלוי בדם, אלא כל דבר הראוי
7 להקריבו בפנים חייב עליו כשמקריבו בחוץ, **מִיָּדִי דְתַנִּי** – וכמו